

М.Т. Бимагамбетова Келісерлі С.Б. Нұртаева
Тарапкер ЖОББМ директоры Ойтеке би ауылдық округінің
у.м.а. басшысы

Тақырыбы:
Жаһандық құзыреттіліктер»
(Вариативті компонент)

Сыныбы: 11 «а»
Орындады: Р.О.Дуйсенбина
география пәнінің мұғалімі

Ө/Б отырысында қаралды: *М.Т.* Л.К.Сырмаханова
(Ө/Б жетекшісі)
№ 1 хаттама «26» күні 08 айы 2025 ж

Тексерілді: *М* М.Т.Бимагамбетова
оқу- ісінің орынбасары

Курстың аты «Жаһандық құзыреттіліктер»

Курстың мақсаты: бәсекеге қабілетті, мінез-құлық мәдениетінің стандартына сәйкес келетін және жаһандық құзыреттерге ие тұлғаны қалыптастыру.

Курстың міндеттері:

- 1) білім алушылардың азаматтық ұстанымын және өз елінің мүддесіне қызмет етуге дайындығын қалыптастыру;
- 2) білім алушылардың жеке қасиеттерін дамыту: адалдық, әдептілік, ізгі ниет, өз іс-әрекеттері үшін жауапкершілік;
- 3) білім алушыларда медиа сауаттылық және қаржылық сауаттылық дағдыларын қалыптастыру;
- 4) салауатты өмір салты мәдениетін қалыптастыру;
- 5) экологиялық мәдениетті дамыту;
- 6) қоғам өміріндегі діннің рөлі туралы түсінік қалыптастыру.

Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

Білім алушыда:

- 1) азаматтық ұстаным;
- 2) әлеуметтік жауапкершілік;
- 3) мінез-құлық мәдениеті;
- 4) басқаларға көмекке дайын және құрметпен қарайтын;
- 5) салауатты өмір салты және қауіпсіз мінез-құлық дағдылары;
- 6) сыни, креативті және шығармашылық ойлау дағдылары;
- 7) алған білімдерін өмірде қолдану дағдылары;
- 8) зерттеу, жобалау, волонтерлік жұмыс дағдылары.

Мазмұндық бөлім

Бөлім. Кәсіпкерлік және бизнес негіздері (20сағат)

- Кәсіпкерлікке кіріспе
- Нарықтың жұмыс істеу тетіктері
- Нарықтық тепе-теңдік
- Табысты кәсіпкердің дағдылары
- Бизнестегі заманауи технологиялар
- Бизнес неден басталады?
- Стартап-мәдениет
- Бизнес-періштелер мен инвесторлар. Ұқсастықтар мен айырмашылықтар
- Бизнес-инкубаторлар
- Қазіргі жағдайда бәсекелестікті дамыту
- Маркетингке кіріспе
- Цифрал- маркетинг
- Маркетингтік соғыстар
- SWOT талдау-маркетингтік жоспарлау құралы
- Бренд қосымша құндылық ретінде
- Қаржы моделі және оны құру әдістері
- Бюджеттеу
- Баға саясаты
- Шығындарды басқару
- Таза пайда және дивидендтер

Бөлім. Қаржы сауаттылығы (14 сағат)

Жеке табыс түрлері

Жеке табысты арттыру стратегиясы

Отбасы бюджетіндегі белсенді табыстың рөлі

Пассивті кірісті қалай құруға болады

Жеке қаражатты тиімді пайдалану

Ірі сатып алулар

Эмоционалды сатып алу

Банк кредиттері

Отбасылық бюджеттің түрлері

Отбасылық бюджетті жоспарлау

Отбасылық бюджетті жүргізу ережелері

Отбасылық бюджетті үнемдеу

Қаржылық қауіпсіздік жастығы. Жинақтарды құру тәсілдері

Жинақ түрлері. Отбасының қаржылық байлығы

Ақпараттық – әдістемелік бөлім

1-бөлім. Жаһандық құзыреттіліктер

Мәтіндерді оқу

Эссе жазу

Видеороликтер дайындау

Коба қорғау

2-бөлім. Жергілікті, жаһандық және мәдени маңызды мәселелерді зерттеу

Коба

Постерлер жасау

Диаграмма

Видеоролик

3-бөлім. Әртүрлі дүниетанымдар мен көзқарастарды түсіну және құрметтеу

Жағдаяттарды орындау

Рөлдік ойын

Мәтіндер оқу, талдау

4-бөлім. Мәдениеттер арасындағы ашық және тиімді өзара іс-қимылға қатысу

Мәтінді оқу, талдау

Пікірлесу

Эссе жазу

Сурет салу

5-бөлім. Ұжымдық игілікке жәрдемдесу және тұрақты даму

Мәтінді оқу, талдау

Акция

Презентация

Ақпараттық буклеттер жасау

Нормативтік бөлім

«Жабандық құзыреттіліктер» курсының ұзақ мерзімді жоспары

11-сынып

	тақырыбы	сағат саны	уақыты	білім алушының білім нәтижесі
Модуль 1. Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
Кәсіпкерлік негіздері	1.1.1.Кәсіпкерлікке кіріспе	1	04.09	Жоспарлы экономиканы нарықтық экономикаға трансформациялаудың жалпы траекториясын түсінеді. Нарықтық экономика негіздерін біледі. Экономика саласындағы оқиғалар мен құбылыстарды талдай және сыни бағалай алады. Тақырып аясында зерттелген терминдер мен ұғымдарды қолдана алады.
	1.1.2.Нарықтың жұмыс істеу тетіктері	1	11.09	Нарықтың жұмыс істеуінің негізгі тетіктерін түсінеді. Нарықтық қатынастардың заңдары мен ережелерін біледі. Алған білімдерін түсіндіре алады. Алған білімдерін тәжірибеде қолданады.
	1.1.3.Нарықтық тепе-тендік	1	18.09	Нарықтық тепе-тендікке қол жеткізу шарттарын түсінеді. Нарықтық тепе-тендік шарттары туралы біледі. Олар нарықтық тепе-тендік жағдайларына қатысты өз ұстанымдарын білдіре алады. Тапсырмадағы сұрақтарға жауап беру барысында пәндік терминологияны қолданады.
	1.1.4.Табысты кәсіпкердің дағдылары	1	25.09	Табысты кәсіпкерлік қызмет үшін қандай дағдылар қажет екенін түсінеді. Табысты кәсіпкердің дағдыларын қалай қалыптастыру керектігін біледі. Табысты кәсіпкердің дағдыларын талдай алады. Алған білімдерін сабақ тапсырмаларының сұрақтарына жауап беру барысында қолданады.
	1.1.5.Бизнестегі заманауи технологиялар	1	02.10	Табысты бизнес жүргізу үшін заманауи технологиялардың маңыздылығын түсінеді. Заманауи бизнес-технологиялардың мүмкіндіктерін біледі. Олар бизнестегі заманауи технологиялар туралы ақпаратты іздей алады. Өз бизнес-идеяларын жүзеге асыру үшін заманауи технологиялар туралы білім негіздерін қолданады.
1.2 Қазіргі жағдайдағы	1.2.1.Бизнес неден басталады?	1	09.10	Бизнес-жобаны құру алгоритмін түсінеді. Негізгі бизнес-процестер туралы біледі.

Кәсіпкерлік				Болашақ бизнес-процестерді модельдеуді біледі. Жеке бизнес-идеяларды іске асыру үшін бизнес-процестер туралы білімді қолданады.
	1.2.2.Стартап-мәдениет	1	16.10	"Стартап-мәдениет" құбылысының мәнін түсінеді. Стартап-мәдениеттің пайда болу тарихын біледі. Өз стартап-идеяларын іске асыруда ақылға қонымды тәуекел қағидатын іске асыра алады. Стартап-жобаларды талқылауда тиісті терминологияны қолданады.
	1.2.3.3.Бизнес-періштелер мен инвесторлар. Ұқсастықтар мен айырмашылықтар	1	23.10	"Бизнес-періштелер" құбылысының мәнін түсінеді. Олар бизнес-періштелерінің классикалық инвесторлардан негізгі айырмашылықтарын біледі. Олар бизнес-періште және классикалық инвестор ұғымдарын салыстыру кезінде өз ұстанымдарын дәлелдей алады. Тапсырмаларды орындау барысында алған білімдерін қолдана алады.
	1.2.4.Бизнес-инкубаторлар	1	06.11	Жаңа бастаған кәсіпкерлер үшін бизнес-инкубаторлардың артықшылықтарын түсінеді. Қазақстан мен әлемдегі бизнес-инкубаторлардың негізгі тізімін біледі. Инкубатор мен бизнес-инкубатор арасында ұқсастықтар жасай алады. Өмірдің түрлі салаларында бизнес-инкубаторлардың жұмыс істеу принциптерін қолданады
	1.2.5.Қазіргі жағдайда бәсекелестікті дамыту	1	13.11	Бизнестегі және жалпы өмірдегі бәсекелестіктің пайдасын түсінеді. Табысты бәсекелестік күрес тәсілдерін біледі. Жеке өсу үшін бәсекелестік ортаны қолдана алады. Алынған білімді жеке бәсекеге қабілеттілікті арттыру үшін қолданады
1.3 Маркетинг	1.3.1.Маркетингке кіріспе	1	20.11	"Маркетинг" ұғымының мәнін түсінеді. Маркетингтің негізгі заңдарын біледі. Өз бизнес-идеялары мен жобаларын іске асыру үшін маркетингтік әрекеттерді қолдана алады. Маркетингтік стратегияларды қолданады.
	1.3.2.Диджитал-маркетинг	1	27.11	Маркетингті классикалықтан сандыққа ауыстыру процесінің заңдылығын түсінеді. Сандық маркетингтің негізгі құралдарын біледі. "Диджитал-маркетинг" ұғымының мәнін түсіндіре алады.

			Агрессивті сандық маркетингтен қорғау әдістерін қолданады.
1.3.3.Маркетингтік соғыстар	1	04.12	Маркетингтік соғыстардың мәні мен себептерін түсінеді. Маркетингтік соғыстардың негізгі стратегияларын біледі. Өз бизнес-жобаларын іске асыруда маркетингтік стратегия туралы білімді қолдана алады. Алынған білімді маркетингтік соғыстардың салдарынан қорғану үшін қолданады.
1.3.4.SWOT талдау-маркетингтік жоспарлау құралы	1	11.12	"SWOT-талдау" құралының мәнін түсінеді. SWOT талдауы қалай жасалатынын біледі. SWOT талдау деректерін талдай алады және олардың негізінде қорытынды жасай алады. Жеке бизнес-жобаларды іске асыруда SWOT-талдауды қолдана алады.
1.3.5.Бренд қосымша құндылық ретінде	1	18.12	Брендтің бизнестегі маңыздылығын түсінеді. Өнімнің немесе қызметтің бағасын қалыптастырудағы брендтің рөлін біледі. Брендтің белгілерін тізімдей алады. Жеке шығындарды басқарудағы брендтің рөлі туралы білімді қолданады.
1.4.1.Қаржы моделі және оны құру әдістері	1	25.12	Жеке бизнесті құру үшін қаржылық модельдің маңыздылығын түсінеді. Қаржы моделін құру алгоритмдерін біледі. Қаржы моделінің негізгі көрсеткіштерін талдай алады. Қаржы моделін құру дағдыларын қолданады.
1.4.2. Бюджеттеу	1	08.01	"Бюджеттеу"терминінің мағынасын түсінеді. Бюджет ережелерін біледі. "Бюджеттеу" ұғымын түсіндіре алады. Өмірлік жағдайларда бюджеттеу дағдыларын қолданады.
1.4.3. Баға саясаты	1	15.01	Баға саясатын қалыптастыру принциптерін түсінеді. Бизнес үшін баға саясатының экономикалық әсерін біледі. Баға саясатын қалыптастыруға әсер ететін факторларды тізімдей алады. Тауарлар мен қызметтердің құнын түсіндіру үшін баға саясаты туралы білімді қолданады.
1.4.4.Шығындарды басқару	1	22.01	Шығындарды басқарудың негізгі принциптерін түсінеді. Бизнестегі шығындарды сауатты басқарудың рөлін біледі. Шығындарды басқару Ережелері туралы

				сөйлесе алады. Өмірлік жағдайларда шығындарды басқару туралы білімді қолданады.
1.4.5.Таза пайда және дивидендтер	1	29.01		Пайда мен таза пайда арасындағы айырмашылықты түсінеді.Таза пайданы есептеу алгоритмін біледі. Пайда мен таза пайда арасындағы айырмашылықты талдай алады. Дивидендтерді бөлу кезінде таза пайданы есептеу туралы білімді қолданады.

Юнит 2. Қаржы сауаттылығы

Жеке табыс түрлері	2.1.1.Жеке табыс түрлері	1	05.02	Жеке кіріс түрлері бойынша бөлу принципін түсінеді. Жеке табыстың қандай түрлері бар екенін біледі. Тақырыпты талқылау барысында пәндік терминологияны қолдана алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
	2.1.2.Жеке табысты арттыру стратегиясы	1	12.02	Жеке табысты арттыру философиясын түсінеді. Жеке табысты арттыру жолдарын біледі. Жеке табысты арттыру стратегиясын жасай алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
	2.1.3.Отбасы бюджетіндегі белсенді табыстың рөлі	1	19.02	"Белсенді табыс" ұғымының мәнін түсінеді. Белсенді табыс алу тәсілдерін біледі. Белсенді кірісті құрайтын ақшаны тиімді басқара алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
	2.1.4.Пассивті кірісті қалай құруға болады	1	26.02	Отбасы бюджетіндегі пассивті табыстың мәнін түсінеді. Пассивті кіріс көздерін құру алгоритмін біледі. Белсенді және пассивті кіріс арасындағы айырмашылықтарды түсіндіре алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
Жеке шығындарды басқару	2.2.1.Жеке қаражатты тиімді пайдалану	1	05.03	Қаржылық байлыққа қол жеткізу үшін жеке қаражатты тиімді пайдалану дағдыларының мәнін түсінеді. Жеке қаражатты тиімді пайдаланудың негізгі ережелерін біледі. Қалтадағы ақшаны тиімді пайдалана алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
	2.2.2.Ірі сатып алулар	1	12.03	Қандай сатып алулар үлкен деп санайтынын түсінеді.

			Ірі сатып алулар үшін қор жинау алгоритмдерін біледі. Ірі сатып алуды жоспарлай алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
2.2.3.Эмоционалды сатып алу	1	02.04	"Ірі сатып алулар" терминінің мағынасын түсінеді. Эмоционалды сатып алудан қорғау әдістерін біледі. Ақшаны ұтымды пайдалана алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
2.2.4.Банк кредиттері	1	09.04	Банктік несие деген не екенін түсінеді. Банктік қарыз беру шарттарын біледі. Олар пайыздық мөлшерлемені ескере отырып, ай сайынғы төлемдер сомасын есептей алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
Отбасы бюджеті	1	16.04	Отбасылық бюджеттің қандай түрлері бар екенін түсінеді. Отбасы бюджетінің әр түрінің құрылымын біледі. Отбасының белгілі бір бюджет түрін тандау себептерін талдай алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
			Отбасылық бюджетті жоспарлаудың маңыздылығын түсінеді.Отбасылық бюджетті жоспарлау әдістерін біледі. Отбасылық бюджетті жоспарлай алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
	1	23.04	Отбасылық бюджетті жүргізу ережелерін қолданудың негізділігін түсінеді. Отбасылық бюджетті жүргізудің қандай ережелері бар екенін біледі. Отбасылық бюджетті жүргізе алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
			Отбасылық бюджетті үнемдеудің маңыздылығын түсінеді. Отбасылық бюджетті үнемдеудің негізгі қағидаларын біледі. Өздерінің қаржылық шешімдері үшін жауап бере алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
2.3.4.Отбасылық бюджетті үнемдеу			

4. Жинақ
өне
жинақтау

2.4.1. Қаржылық қауіпсіздік жастығы	1	30.04	Қаржылық қауіпсіздік жастығын құрудың маңыздылығын түсінеді. Қаржылық қауіпсіздік жастығын құру әдістерін біледі. Қаржылық қауіпсіздік жастығын құра алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
2.4.2. Жинақтарды құру тәсілдері	1	3.05	Ақша жинақтарының маңыздылығын түсінеді. Өмірлік жағдайларда алған білімдерін құру әдістерін біледі. Ақша жинақтарын тиімді басқара алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
2.4.3. Жинақ түрлері	1	14.05	Жинақтардың түрлері бір-бірінен қалай ерекшеленетінін түсінеді. Жинақтардың қандай түрлері бар екенін біледі. Жинақтардың әртүрлі түрлері үшін қаржылық тәуекелдерді анықтай алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.
2.4.4. Отбасының қаржылық байлығы	1	21.05	Отбасының қаржылық байлығы деген сөз тіркесінің мағынасын түсінеді. Қаржылық байлыққа қалай қол жеткізуге болатынын біледі. Қаржылық байлыққа қол жеткізу жолдары туралы ойлана алады. Алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолданады.

Қолданылған әдебиеттер

талімдер үшін:

2025-2026 оқу жылында ҚР жалпы білім беретін мектептерінде білім беру процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы әдістемелік нұсқау хат

Ресурстар бейне <https://youtu.be/CqF0lRbFNUM>

Орысша-қазақша сөздік.Педагогика

А.Паранич.Жеке қаржылық жоспар.Нұсқаулық.

Б.Шефер.Қаржылық бостандыққа жетелейтін жол.

А.Федоров.Медиаобразование и медиаграмотность.

Ш.Құдайбердіұлы.Үш анық.

қушылар үшін:

Б.Ысқақ.Қазақ елі.

Б.Б.Момышұлы.Ұшқан ұя

3. 4.А.Паранич.Жеке қаржылық жоспар.Нұсқаулық.

4.Б.Шефер.Қаржылық бостандыққа жетелейтін жол.

5.А.Федоров.Медиаобразование и медиаграмотность.

6.Ш.Құдайбердіұлы.Үш анық.

7.Орысша-қазақша сөздік